

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDEN OCAK 1984-HAZİRAN 1993 ARASINDA YAPILMIŞ 197 ADLI OTOPSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Ahmet YILMAZ^a, Derya AZMAK^b

ÖZET

Bu çalışmada, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesinde Ocak 1984-Haziran 1993 tarihleri arasında yapılmış olan toplam 387 otopsiden, adli nitelik taşıyan 197 tanesi; yaş, cinsiyet, ölüm tarihi, ölüm yol açan olayın cinsi, orijini, ölüm sebepleri ve bölgesel özellikler gibi kriterler açısından değerlendirilmiştir.

Bulgular, şekil ve tablolar halinde sunularak tartışılmış, literatürle karşılaştırılması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adli otopsi, Edirne

SUMMARY

AN ANALYSIS OF THE MEDICOLEGAL AUTOPSIES WHICH WERE PERFORMED
BY DEPARTMENT OF FORENSIC MEDICINE, MEDICAL FACULTY OF TRAKYA
UNIVERSITY, BETWEEN JANUARY 1984-JUNE 1993

In this study, 197 forensic autopsies out of 387 systematic autopsy which have been done in Medical Faculty of Trakya University, between January 1984 and June 1993 is evaluated in some aspects as age, sex, date of death, cause of death and origin of death.

Key Words: Forensic autopsy, Edirne

GİRİŞ VE AMAÇ

Ölümle sonuçlanmış bir adli olayın ya da bir şüpheli ölüm olgusunun aydınlatılmasında otopsi, yeri başka hiçbir yöntemle doldurulamayacak kadar önemli bir gerekliliktir.

* Yrd. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, EDİRNE

^b Uzm. Dr., Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, EDİRNE

^{*} Bu çalışma Antalya'da, Kasım 1993'te yapılan 7. Ulusal Adli Tıp Günlerinde poster olarak sunulmuştur.

14.4.1982 tarih ve 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu'nun 31. maddesinde yer alan: "Yüksek öğretim kurumları veya birimleri, adli tıp mevzuatı çerçevesinde, adli tıbbı ilgilendiren konularda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca resmi bilirkişi sayılırlar." hükmüne dayanarak 1984 yılı başından bu yana Edirne İl merkezi ve yakın çevresinin adli otosileri fakültemizde adli tıp ve patoloji anabilim dallarınca yapılmaktadır.

MATERIAL ve METOD

Ocak 1984 - Haziran 1993 arasında kalan yaklaşık on yıllık dönemde tamamı klasik sistematik otopsi şeklinde yapılan 387 otopsi olgusundan, adli nitelik taşıyan 197 tanesi çalışma gurubu olarak belirlenmiştir.

Çalışma gurubunu oluşturan 197 adli otopsi; yaş, cinsiyet, ölüm tarihi, ölüm sebebi ve orijini ; ayrıca önceden geçirilmiş bir travma varsa ölüm sebebi ile bu travma arasında illiyet (nedensellik) bağı bulunup bulunmadığı gibi çeşitli kriterler yönünden retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Bu sayede Edirne ili ve yakın çevresinin, ölümle sonuçlanan adli olaylar ve şüpheli ölümler açısından bir profili oluşturulmuştur.

Bu saptamalar, ülkemizde ve yurtdışında yapılmış benzeri diğer çalışmaların verileriyle karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Çalışma gurubunu oluşturan 197 olgudan 163'ü (% 82.7) erkek; 34'ü (% 17.3) kadındır.

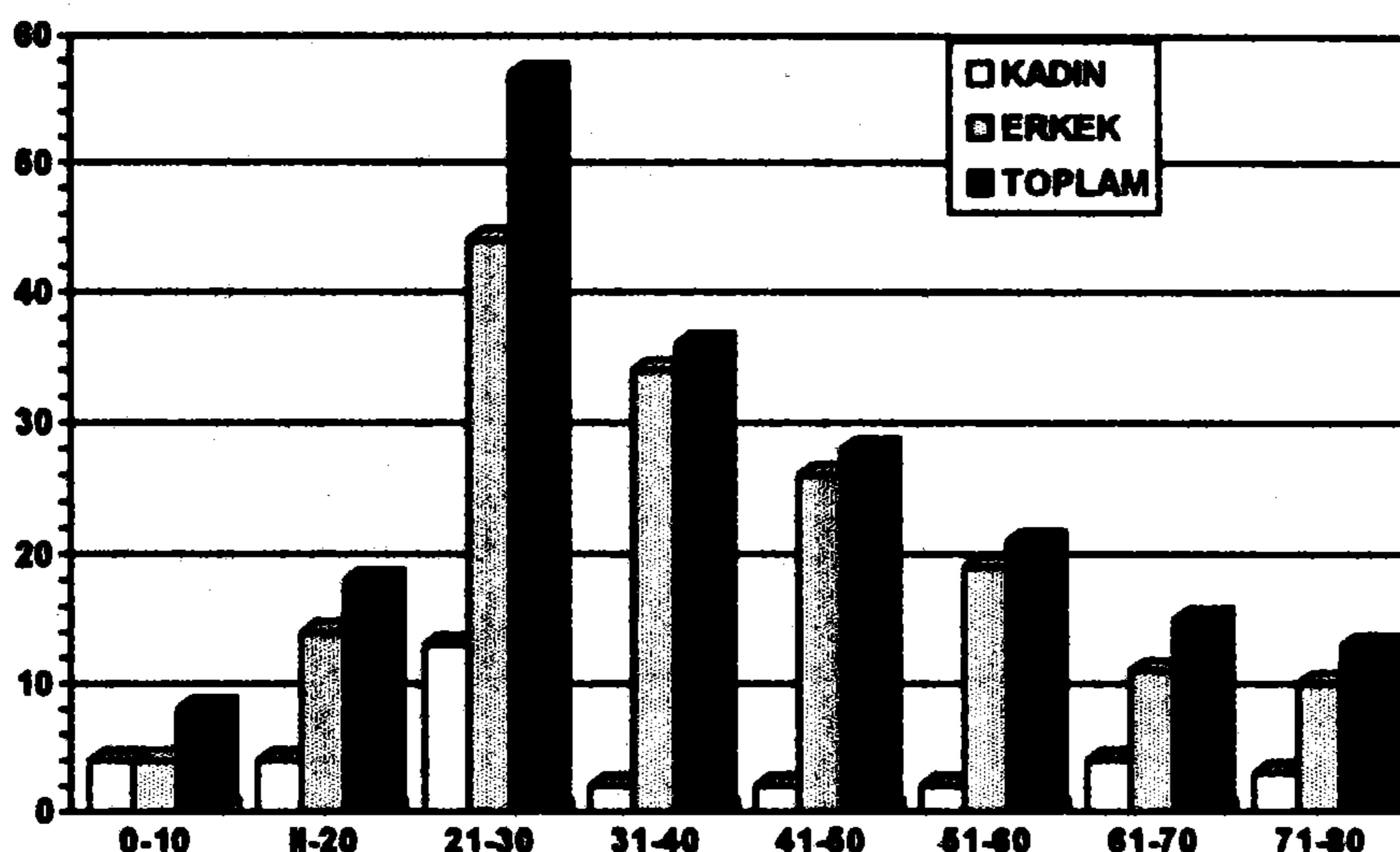
197 olgudan yalnızca bir tanesinde ileri derecede çürümeye nedeniyle yaş tespiti yapılamadı. Yaşları 0.5 ile 79 arasında değişen 196 olgunun yaş ortalaması 36.42 olarak saptandı.

Cinsiyet gruplarının yaş ortalamaları araştırıldığında; yaşı 0.5 ile 79 arasında değişen 162 erkek olgu için 32.27, yaşı 1.5 ile 72 arasında değişen 34 kadın olgu için ise 32.36 olarak bulundu. Olguların cinsiyetlerine göre yaş dağılımları Şekil I'de gösterilmiştir.

Fakültemizde yapılmış olan 387 sistematik otopsi içinde yer alan 197 adli otopsi % 51'lik bir oran oluşturmaktaydı.

Olguların yıl boyunca aylara dağılımı Şekil II'de gösterilmiştir. Aylara göre büyük bir değişiklik göstermemekle birlikte otopsi sayılarının Mayıs-Eylül ayları arasında hafif bir artış gösterdiği belirlenmiştir.

53 adet şüpheli ölüm olgusu ayrı tutulduğunda, çalışma gurubunun olayların orijinlerine göre dağılımı: 47 kaza (% 32.63), 35 intihar (% 4.3), 56 cinayet (% 38.88) ve 6 adet orijini belirlenemeyen (% 4.16) şeklindedir.

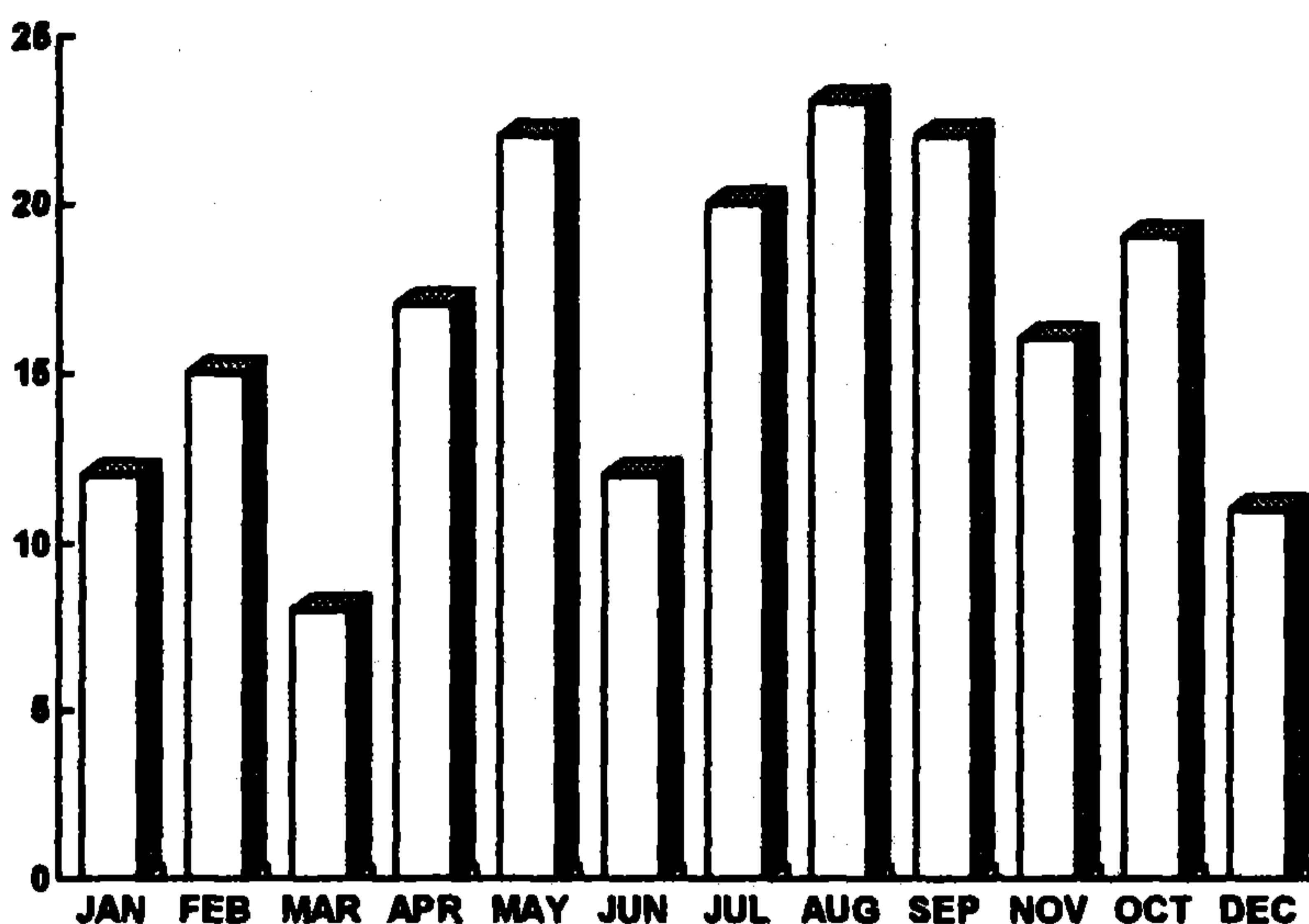
Şekil I: Olguların Cinsiyetlerine Göre Yaş Gruplarına Dağılımı.

Ölüm orijinlerinin cinsiyetlere dağılımı incelendiğinde Kadın/Erkek oranının: Kazalarda 10/37, İntiharlarda 9/26, Cinayetlerde 5/51 şeklinde olduğu saptandı.

Adli olayların türlerine göre zorlamalı ölüm olgularının dağılımı, Tablo I'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo -I: Zorlamalı Ölüm Olgularının Dağılımı

Adli olay türü	E	K	Top	Yaş ort.	Kaza	İnt.	Cina.	Blsiz.
Zehirlenme	4	8	12	28.66	5	4	0	3
ASMÇ	20	2	22	35.36	0	7	14	1
Av Tüfeği Yar.	14	1	15	38.20	0	2	13	0
Trafik Kazası	17	4	21	37.35	21	0	0	0
Aşı	16	5	21	33.87	1	20	0	0
Kesici-Delici A.Y	15	0	15	37.80	0	0	15	0
Suda Boğulma	13	1	14	35.35	11	1	1	1
Darp-Cebir	10	2	12	43.33	0	0	12	0
Karbon Monokait	2	2	4	31.50	4	0	0	0
Elektrik Çarpması	2	1	3	21.66	3	0	0	0
İple Boğma	1	0	1	20.00	0	1	0	0
Göçük altında K.	1	0	1	35.00	1	0	0	0
Kesici Alet Yar.	1	0	1	41.00	0	0	1	0
İş Kazası	1	0	1	34.00	1	0	0	0
Bilinmeyen	1	0	1	20.00	0	0	0	1

Şekil II: Olguların Aylara Dağılımı

Ateşli silah mermi çekirdeği (ASMÇ) yaralanmasına bağlı ölümlerde mermi çekirdeğinin isabet ettiği vücut bölgeleri araştırıldı-ğında; 10 olguda (% 45.5) baş ve boyuna, 5 olguda (% 22.7) batına, yine 5 olguda birden fazla vücut bölgesine, 1 olguda sırtta (% 4.7) ve bir olguda da göğüse ateş edilmiş olduğu görüldü.

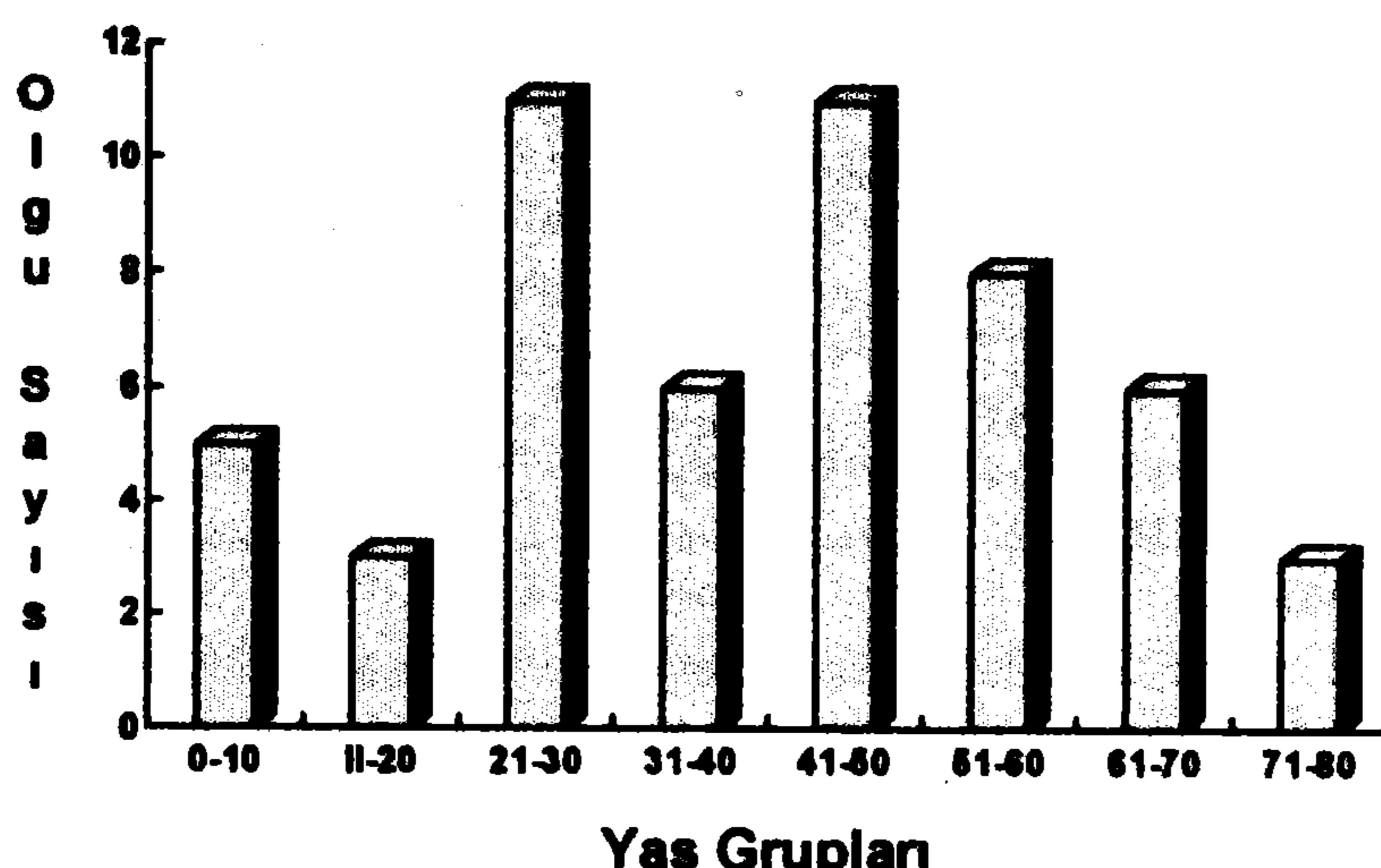
Olguların onaltısına (% 72.7) 1; ikisine 2; ikisine 3 ; diğer ikisine de dört adet ASMÇ isabet etmiş olduğu saptandı.

Av tüfeği saçma taneleri ile yaralanarak ölen olguların 6'sı (%40) göğsünden; 3'ü (% 20) baş-boyun bölgesinden, 2'si sırtından, 1'i de batın bölgesinden vurulmuştu.

Ası olguları içinde yer alan 1.5 yaşındaki bebeğin, uyumakta olduğu salıncak şeklindeki beşikten kayarak, boynunun askı iplerine takılması sonucu öldüğü, dolayısıyla orijin olarak kaza niteliğinde olduğu adli keşif tutanağından öğrenilmiştir.

Kesici-delici alet yaralanmalarına (KDAY) bağlı ölümlerde, kullanılan aletin vücudunda ika (batırılma) bölgeleri ve ika sayısı incelen-diğinde; 7 kişinin göğsünden, 2 kişinin batından, 1 kişinin sırtından, 1 kişinin ekstremitelerinden, 4 kişinin de birden fazla beden bölgesinden yara almış olduğu saptandı. İka sayısının 1 ile 15 arasında değiştiği, kişi başına ortalama 4 olduğu görülmüştür.

Darp edilmek suretiyle öldürülen 12 kişiden 9'unda (% 75) eylemin baş ve boyun bölgesine yöneldiği görülmüştür.

Şekil III: Şüpheli Ölüm Olgularının Yaş Gruplarına Dağılımı

Bir ucunu palaskasına bağladığı ipi boynuna geçirip geriye yaslanmak suretiyle intihar eden er, serimiz içinde iple boğma yöntemini kullanarak intihar etmiş olan tek olgudur.

Evinde ölü olarak bulunan 20 yaşındaki erkek olgumuzun ölüm sebebi ve orijini, cesedin ileri derecede çürülmüş olması nedeniyle belirlenememiştir.

Ölümleri şüpheli görülderek otopsileri yapılan ve otopsilerinde herhangibir zorlamalı ölüm bulgusu saptanmayan, yaşıları 0.5 ile 78 arasında değişen 45'i erkek (% 84.9), 8'i kadın (% 15.1), toplam 53 olgunun yaş ortalaması 38.89; şüpheli ölüm otopsilerinin tüm adli otopsiler içindeki oranı ise % 27 olarak saptandı. Şüpheli ölümlerin yaş guruplarına dağılımı Şekil III'te görülmektedir.

Şüpheli ölüm otopsileri sonucunda ortaya çıkan ölüm sebepleri; başta 18 olgu ile (% 34) miyokard infarktüsü ve 8 vaka ile (% 15) pnömoni olmak üzere, akut hemorajik pankreatit (3), menenjit (3), ansefalist (2), nekrotizan gastroenterit (2), intrakranyal kanama (2) ile, birer olgu şeklinde epilepsi, sepsis, peritonit, kalp tamponadı, pankardit, abseleşen pyelonefrit, kalp yetmezliği, konjenital kalp hastalığı, alkolik hepatit ve gıda aspirasyonu şeklinde geniş bir dağılım gösterdi. 5 olgumuz ise makroskopik, mikroskopik ve toksikolojik incelemelere rağmen negatif otopsi olarak sonuçlandı.

Tablo II: İlliyet Bağı Kurulan Olgular

YAŞ	CİNS	Adli Olayın Türü	Ölüm Nedeni
65	E	Av Tüfeği Yaralanması	Pnömoni
20	E	Trafik Kazası	Abseleşen Pnömoni
20	E	Trafik Kazası	Abseleşen Pnömoni
28	E	Trafik Kazası	Pnömoni ve Perikardit
55	K	Trafik Kazası	Akc. Tromboembolizmi
70	E	Kesici-Delici Alet Yaralanması	Sepsis
52	E	Kesici-Delici Alet Yaralanması	Sepsis
71	E	Darp	Pnömoni

Otopsi sonucunda; ölümü ile geçirmiş olduğu travma arasında illiyet (nedensellik) bağı bulunduğu anlaşılan olgularda ölüm sebepleri ve komplikasyonların dağılımı Tablo II'de gösterilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

1984 yılından bu yana, Edirne il merkezi ve yakın çevresinin adli otropsileri, fakültemizin adli tıp ve patoloji bölümlerince yapılmaktadır. Böylelikle bir yandan adalet mekanizmasının işleyişine bilimsel nitelikte bir yaklaşımla hız kazandırılmakta, diğer yandan da ilgili bölüm araştırma görevlilerinin ve tıp fakültesi öğrencilerinin bu konudaki eğitimlerine katkıda bulunulmaktadır.

1984 yılı başından 1993 yılı Temmuz ayına kadar geçen yaklaşık on yıllık sürede fakültemizde yapılmış 387 sistematik otopsi içinde, adli olan 197 tanesi %51'lik bir oran oluşturmaktadır.

Edirne il merkezi nüfusuna oranla % 0.02 olan yıllık adli otopsi sıklığı; Adli Tıp Kurumu Adana Gurup Başkanlığı (ATKAGB) 'nın bir çalışmasındaki verilerle kıyaslandığında, Adana için elde edilen % 0.04 oranına yakın bulunmuştur (1)..

Olu serimizin genelinde 36.42 olan yaş ortalaması, erkekler için 32.27, kadınlar için ise 32.36 gibi, birbirine oldukça yakın değerlerde çıkmıştır. En fazla oltu, 57 adet (% 29) ile 21-30 yaş gurubunda yer alırken, olguların % 60'ının (119 adet) 21-50 yaşları arasında yoğunlaşmışdır.

Yaş ortalamalarındaki benzerliğin aksine, adli olguların cinsiyetlere dağılımında; 34 Kadın (% 17), 163 Erkek (% 83) olmak üzere büyük fark vardır. Adana'da yapılmış olan benzer bir çalışmada da % 24-% 76 şeklinde (1) yakın oranlar elde edilmiş olması; toplumumuzda kadınların güncel yaşamın sosyoekonomik boyutunda halen erkeklerle kıyasla daha az yer almalarına olduğu kadar, ölümle sonuçlanan adli olaylara karşı risklerinin erkeklerden daha düşük oluşuna da bağlanabilir.

Adli otosilerin yıllara dağılımında, yıllık adli otosı sayısının ortalaması 20 dolayında bulunduğu, aylara dağılımında ise genel olarak Nisan-Eylül ayları arasındaki 6 ay yüksek, Ekim-Mart arasındaki 6 ay düşük olduğu görülmüştür (Şekil II). Bu bulgular da, gündüzlerin uzun ve havaların kişi göre ılık veya sıcak olduğu dönemlerde adli nitelikte ölüm olgularının arttığını ortaya koymaktadır.

Şüpheli (başlangıçta ölüm sebebi ve orijini bilinmeyen ancak, otosı sonucunda ölümün "doğal" sayılan bir patolojik nedene bağlı olduğu anlaşılan) ölümler, 53 olgu ile serimizin % 27'sini oluşturmuştur. Bu oran Adli Tıp Kurumu Adana Grubu Başkanlığı (ATKAGB)'nın çalışmasında Adana ili için verilen % 36 oranına yakın bulunmuştur.

Şüpheli ölümlerde ilk sırayı, 22 olgu ile (% 41.5) kardiyovasküler hastalıklar, ikinci sırayı ise 19 olgu ile (% 35.8) enfeksiyon hastalıklarının oluşturduğu görülmüş olup, bu bulgular ATKAGB'nın çalışması ile ve diğer literatürle uyumlu bulunmuştur (2,3).

Zorlamalı ölümlerde (Unnatural deaths) orjin olarak en sık cinayet (% 39), en seyrek olarak da intihara (% 4.3) rastlanmıştır.

Çalışmamızda en sık rastlanan ölüm sebebi erkekler için ASMÇ yaralanması, kadınlar için ise zehirlenmedir. Cinsiyet ayrimı gözetilmek-sizin ölüm sebeplerine bakıldığından ASMÇ yaralanması, trafik kazası, ası, kesici delici alet yaralanması (KDAY), suda boğulma ve darp (künt travma) olarak sıralandığı görülmektedir. Bu sıralama ATKAGB'ının çalışmasında ; künt travma, zehirlenme, KDAY, Av tüfeği yaralanması ve suda boğulma şeklinde dir.

Bulgularımız; öldürme amaçlı saldırınlarda ateşli silah ve/veya künt travma kullanıldığından hedef olarak en sık baş bölgesinin, av tüfeği ve/veya kesici delici alet kullanıldığından ise göğüs bölgesinin seçildiğini ortaya koymuş, bu da Duflou ve arkadaşlarınınca yapılmış olan çalışmadaki verilerle uyumlu bulunmuştur (4).

İlmek kısmını boynuna, diğer ucunu belindeki palaskaya bağladığı ipi, geriye yaslanmak suretiyle gerdirerek intihar eden 20 yaşındaki asker, gurubumuzdaki ilginç olgulardan biriydi. Bu tür intiharlara rastlanabilecegi literatürde belirtilmiştir (2,5).

Bir diğer ilginç olgumuz, uyumakta olduğu salıncak şeklindeki beşikten kayarak askı iperine boynunun sıkışması sonucu ölen 1.5 yaşındaki bebekti. Bu tür kazalara rastlanabilecegi de literatürde belirtilmiştir (6).

Çalışma gurubumuzdaki kaza, intihar ve cinayetlerde kullanılan alet ve yöntemlerin rastlanma sıklığına baktığımızda: Kazalarda: Trafik kazası, suda boğulma, zehirlenme, elektrik çarpması ve diğer sebepler; intiharlarda: Ası, ASMÇ, zehirlenme, av tüfeği, suda boğulma; cinayetlerde: Kesici-delici alet, ASMÇ, av tüfeği, künt travma ve diğer sebepleri görmekteyiz.

Trafik kazalarının sık oluşunun başlica sebebi Türkiye'yi Avrupaya bağlayan E-5 karayolunun şehrimizin içinden geçiyor oluşu. Aynı şekilde, Meriç ve Tunca nehirlerinin de şehir merkezinin hemen yakınından geçiyor olması, yaz aylarında

serinleme amacıyla nehre giren gençler arasında boğulma olaylarının görülmesine sebep olmaktadır.

Travmaya uğradıktan bir süre sonra ölen ve adli makamlar tarafından ölümü ile geçirmiş olduğu travma arasında illiyet olup olmadığı sorulan 8 olgumuzdan tamamında söz konusu illiyetin mevcut olduğu sonucuna varılmıştır. Bu olguların tamamında, travma nedeni ile kişinin pasif hale gecerek yatağa bağlı kalması veya vücut bütünlüğünün bozulması sonucu oluşan enfeksiyonun yaygınlaşması ölüm sebebini oluşturmuştur (Tablo II) (7).

Serimizi oluşturan 197adlı otopsi içerisinde, histopatolojik ve toksikolojik incelemelere rağmen ölüm sebebi ve orijini saptanamayan 5 adet (% 2.50) olgu negatif otopsi olarak kabul edilmiştir. Bu oran literatürde belirtilen kabul edilebilir düzeylerdedir (8).

KAYNAKLAR

1. Salaçin S.: *An Analysis of the Medicolegal Autopsies Performed in Adana, Turkey in 1983-1988.* Am. J. Forensic Med. Pathol.; 12 (3): 191-193, 1991.
2. Robbins, S.L.: In *Pathologic Basis of Diseases.* Philadelphia, W.B. Saunders, 1989: 944-8, 21-22.
3. Shapiro, H.A.: In *Forensic Medicine.* Singapore, 1982: 131-132.
4. Dusflou, J.A., Lamont, D.L., Knobel, G.J.: *Homicide in Cape Town, South Africa.* Am. J. Forensic Med. Pathol.; 9 (4): 290-294, 1988.
5. Tedeschi, C.G., Eckert, W.G., Tedeschi, L.G.: In *Forensic Medicine,* Vol. 2, p.1006, Philadelphia, 1977.
6. Spitz, W.U.: editor. in *Medicolegal Investigation of Death,* p.451, Charles C. Thomas, Springfield USA, 1993.
7. Gök, Ş., Kalyoncu, H., Kirangil, B.: *Adam öldürme cürümelerinde T.C.K.'nın 451. ve 452/2. maddelerinin uygulanması.* Adli Tıp Derg., 2: 61-73, 1986.
8. Özkartal, E., Soysal, Z.: *Adli tip meclisi içtihadi " Negatif Otopsi",* Adalet Dergisi, 3:293-310, 1980.